

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre . . . 200 Lei
Félévre . . . 100 Lei
Negyedévre . . . 50 Lei

HIRDETME NYEK DIJA:

milliméter díjszabás szerint.

Nyilttéri közlemények sora:

25 Lei.

Felelős szerkesztő: Szini Lajos.

Megjelenik vasárnap reggel.

Kiadótulajdonos: Márk István.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Regele Ferdinand-ut 34. (Sándory-ház.)

Kéziratokat csütörtök estig fogadjunk el.

Telefon: 14.

Egyes szám ára 4 Lei.

GYERGYÓ

A feltámadás ünnepe

elszomorító állapotában virrad fel idén a romániai magyarságra. Gondterhelt arcu apák szelik meg a husvéti kalácsot s vágnak a szentelt báránypól s a máskor vidám gyermekesereg szinte kérdezi, hogy szabad-e örülni a piros tojáshoz?

Amint növekedett a kisebbségi sorsközösségben eltöltött évek száma, úgy haladtunk feltarthatlanul a teljes anyagi züllés örvénye felé. Ma ott vagyunk már, hogy a valamikor örömmel várt sátoros ünnepektől jóelőre borzadunk. Félünk elérkeztüktől, mert kiadással jár megtartásuk s kalácsra, báránypólra, himes tojáshoz pénz kell, ami nincs.

Tizenharmadik husvétünket ünnepeljük azóta, hogy kisebbség lettünk s a szerencsétlen tizenhárom olyan gazdasági válságban talál, amelyikből nem tudunk kivezető utat elképzelni. S bár a válság az egész országban fennáll, a gyergyói különös nyomorúság égbe kiált.

Jön a magára sokáig váratott tavasz s itt Gyergyóban, valahányan vagyunk, azonos kérdéssel csüggedt ajkunkon lessük jöttét; mit hoz vajjon? Bekövetkezhettek-e mai sivár helyzetünkben változás olyan, amely a vállainkon inszakadásig tornyosuló terhekből levegyen bár egyet?

Hiu reménység lenne igenlőleg felelnünk erre a közösen felvetett kérdésre.

Am a barom is elszaladna a vágóhídról, ha menekülése útja el nem volna zárva; ölbetett kézzel, gyászba borult lélekkel nem várhatjuk mi sem megadóan a megváltó halált.

Meg kell kísérelnünk erőnk végső megfeszítésével s egy emberként összefogva a kölcsönös segítséget azonos sorsunkon.

Ide s tova két, hónapja, hogy ugyane célból a közbirtokossági irodán eszmecserét folytattunk. Több életrevaló indítvány hangzott el ott, valamennyi a gazdasági válságból kivezető utra mutatva reá. Azt hittük sokan akkor, hogy a helyes mozgalom terebélyesedni fog s nemcsak a város, de Gyergyó összmagyarsága száll sikra, hogy a tervek valamelyikének gyakorlati megvalósítását is megkísérelje.

Csalódtunk. Rakéta természetünk ezuttal sem vált hűtlenné hozzánk. A rakéta is begyújtása után égfelé tör szemet kápráztató fénnel s pillanatok múltán ami földet ér belőle, a hamu.

Csalódásunkat azonban, kell, hogy újból a reménység váltsa fel, mert buskomorságunk még nehezebbé teszi helyzetünket. A tavaszi szél felajzotta akarásunkkal táborba kell szálljunk, hogy együttesen tartsunk haditanácsot arról:

— Mit tegyünk a nyomorúság által bekerített állapotunkban s merre vegyük menekülésünk útját?

A feltámadás ünnepe ez idén ne csak a varázslatos multat juttassa eszünkbe, büvkörében a tanuságtétel-

lel, hogy Krisztus valóban Isten fia, mert halottaiból feltámadott — eszméltesen minket arra, hogy van, mert lennie kell feltámadásnak gazdasági halálunkból is, csak a módot kell megtalálnunk, amely feltámadásunkhoz vezet.

Jőjjünk össze ismét a közbirtokossági irodán s folytassuk tovább a január végén megkezdett eszmecserét. Jőjjenek oda azok is husvét másodnapjának délután négy órájára, akik az előző megbeszélésen nem vehettek részt.

Ha egyebet a tanulságos eszmecserénél el nem érünk, magában ez az önképzés is hasznunkra válik. Akarjunk segíteni magunkon, hogy Isten is megsegítsen.

A kitisztult égboltozat kékesen fénylő derűje öntsön reménységet lelkeinkbe s akarjunk hinni is abban, amit énekelünk:

— Feltámadott! Alleluja! — hogy gazdasági válságunkból feltámadhasunk mi is.

(is.)

Ifjuságunk válsága.

Az „Erdélyi Fiatalok“ romániai magyar főiskolai lap csikszeredai és gyergyószentmiklósi bemutatókönyv estélyére írta és előadta László József g. tanár, az „Erdélyi Fiatalok“ társalapítója.

A mai időt a válságok idejének nevezhetjük. Gazdasági világválságról, országok gazdasági válságáról, pénzügyi válságról hallunk beszélő nap-nap után. Válságban van az ipar, a kereskedelem, de a szülői tekintély is, az egyházi fegyver is. Az egész emberiség!

A külső élet zűrzavara bajt okoz az emberi lélekben is. Talán soha nem volt annyi kapkodó, nyugtalan és elégedetlen ember, mint ma. A mai kor embere nem képes már lassu, megfontolt munkára. A bajokért is másokat okol. Alig tudja azt is elhinni, hogy önmaga is hibás sorsáért. Minden ember s így az ifjuság is érzi ezt a nagy válságot.

De az ifjuságnak a nagy, egyetemes világválságon van egy, természetes adottságaiból eredő válsága is. Az ember egész gondolkozása, világnézete az ifjkorban alakul ki. Az ifju már nem gyermek, de még nem is férfi. Olyan nehezen találja bele magát az új viszonyok közé. Hol gyermekes naivsággal, hol férfiu komolysággal nézi az életet, de egész lényé határozatlan és kialakulatlan.

A mi ifjuságunk, s itt csakis a romániai főiskolákon tanuló magyar ifjuságról szölok, ezeken az egyetemes válságokon kívül egy harmadik válsággal is szemben találja magát. Ezt a válságot a különleges erdélyi viszonyok szabták meg. Erről vázlok fel néhány gondolatot.

A kiinduló pont az, hogy mi erdélyi fiatalok vagyunk, de nem voltunk erdélyi gyermekek. Gyermekkorunk magyarországi volt. Ennek az országnak földrajzát, történelmét és életét tanultuk. Erdélyt nem is ismertük. Délkeleti felföldnek hívták. Magyarország uralkodóiról, főpapságának és főnemeseinek tetteiről tanultunk. Magát a magyar népet, fajunkat alig-alig ismertük. Tanultunk sok nagy esztáról, melyekben a magyar faj gyengült, sorai megtizedelődtek, de melyek által a magyar állam egyéb népei önállóságra jutottak.

Nem tanultunk népkisebbségekről, sem társadalmi tagozódásokról, osztályellentétekről. Még az ősi magyar kultúráról sem. Csak a mindent egybefogó, nagy, boldog magyar államról. Megtanultunk büszkének lenni magyar mivoltunkra, de azt már nem tudtuk, hogy mik vagyunk! Hittünk egy tiszta, nagy magyar multban, boldog jelenben s változhatatlan jövőben. Semmi árnyoldalt nem láttunk. Azt hittük, semmi baj sincs a magyar életben, mivel mint a strucc, homokban tartottuk a fejünket.

Lelkesedtünk 1914-ben is. Azt hittük, hogy a nagy harc magyar érdekért indul. Lelkesedéssel éhezünk és dolgoztunk a hadbavonult atyák és bátyák helyett. Lelkesedéssel nem éltük a más korok boldog, játékos gyermekkorát. Korán lettünk fiatalok, férfipótlékok.

S Trianon minket is új tények elé állított. Ezekkel olyan nehezen lehet leszámolni. Még most, 12 év után is olyan ellentétesen fogjuk fel az új, erdélyi magyar életet. Egyesek a multa, s a mult vezetőire szeretnének minden felelősséget hárítani s magukat tisztáknak éreztik. Mások sorsigaztalanságot látnak. Mások csodát várnak. Sokan alkalmazkodnak s nem törődnek a multtal, csak a jellel. Még többen itt is hagyták Erdélyt, megtagadva a vele való sorsközösséget. Kevesen maradtak itt Erdélyben, az anyaföldön s vállalták az itteni sorsot is. Egy bizonyos. 12 év nem volt elég az erdélyi magyar élet kibontakozására. Semmi kialakultság sincs, vagy nagyon kevés az erdélyi magyar életben!

Ilyen viszonyok mellett kitől tanultunk volna valamit is mi, erdélyi fiatalok. Gyermekkorunk minden ideálja, tekintélye romokban van. Az ifjuság különben is éles kritikus és tekintélyromboló! A világháború pedig korán elfelejtette velünk a gyermekkor álmait is.

Mi egyet láttunk meg csupán. Az élet nem illúzió és ábránd, hanem valóság. Nem olyan, amilyennek tanították s amilyennek elképzeltük gyermekkorunkban — kezdtünk felfigyelni s azután az élet nyitott könyvéből tanultuk megismerni az életet s benne magunkat is.

Megtanultuk, hogy a magyar szolganép volt évszázadokon át, idegen politikai célok szolgálatában; öntudatos faji életét még nem is élte ki talán.

Megtanultuk, hogy Erdély földjén a különböző fajú népek a munka egyetértésében mindig egymás mellett élhettek. A lelkiismeret-szabadság földjén a vallások és fajok találkozhattak az emberi örök értékek magaslátán, kiélhették a maguk ősi értékeit s még így is megmaradhatott minden vallás és faj annak, a mi Erdély így is magyarabb volt sokszor, mint Magyarország.

Negtanultuk, hogy a régi Magyarország földjén a magyar nemzet nem egységes nép volt; nem egy sorsközösség, egy kultúrközség kötötte össze azt az államalkotó népeket, hanem a népkisebbségek megőrizték öntudatos módon eredeti mivoltukat és Trianon után többiségek lettek.

Megláttuk azt is, hogy nem volt talán soha, s most sincs „magyar egység“. A társadalmi rétegződések, de sokszor még a vallási élet is ellentéteket állítanak fel s testvér testvérral áll szemben.

Megmutatta az élet azt is, hogy mennyi mennyi közöny, kiesinyeskedés, önzés és előítélet s mily kevés nemzeti öntudat van bennünk.

Ezeket láttuk meg. Nincs mit tagadni, rosszul estek. Nem panasz ez, hanem a tények konstataciója! Ne szépitünk a dolgon. Lássuk meg őket úgy, ahogy vannak. Ezek a dolgok ábrándítottak ki minket a régi életfelfogásból s új gondolatokkal érlelve új feladatok elé állítottak.

Új életparancsot adott az erdélyi élet: Öntudatos magyar életet élni. Leszámolni a multtal, minden erényével és hibájával; átértékelni a multat a jelenben, de a jövőre számára. Egyéni önzés nélkül, nem magunkért, hanem fajunkért élni. Ez „a tények küldetésének“ igazi megismerése.

Igaztalan lennék, ha csak ennyit mondanék. Ez nem válság, hanem talán már megoldás, kibontakozás is. Mindenesetre örvendetes jelenség! Nem szerénytelenség és önhittség mondja ezt; töltünk távolállók állapotot meg rólnak is, mint sok más nép ifjuságáról, hogy komolyabb dolgokkal foglalkozunk, mint más korok ifjusága. Fajsúlyosabb, komolyabb életet él a világháború utáni kisebbségek ifjusága! Nagyobb munkatér és nagyobb felelősség előtt áll. A baj nálunk annyival is súlyosabb, hogy az erdélyi magyar életben jó 15 korosztály hiányzik, elveszett a háborúban, vagy repatriált. Nincs folytatlagosság és szoros kapcsolat a mai vezetők s mai ifjuság között. Az emberi élet szintézise pedig az, hogy az öregkor fékezi az

életet, a férfikor viszi, az ifjúság pedig siettet. Nálunk hiányoznak a közbeeső férfigenerációk, vagy sorai legalább is tulmegrítulva. Ezért megy olyan nehezen az erdélyi magyar élet. Sulyos a fák és nagy a hajtóerő. Ezért olyan éles a két nemzedék harca! De mi lesz 10—15 év múlva? Emberi számítás szerint a mai erdélyi fiatalok (nem életév, hanem felfogás szerint!) lesznek az erdélyi öregek. Az utánunk jövők mit fognak tanulni tőlünk vagy rólunk? Vajon, mit fogunk átadni nekik az egyetemes, örök magyar értékekből? Ebben van a mi ifjúságunk válsága.

Nemsokára másfél éve lesz, hogy tizenkét erdélyi fiatal, részint már főiskolát végzetek, részint még főiskolások; néhányan a harminc év körül, mások még a huszas évek elején lelkesedéssel, de sok komolysággal és sok tuskódás után felemeltük szavunkat az erdélyi magyar életben. Nem véletlen, hogy az erdélyi fe-

lekezeti és egyéb alapon álló főiskolás egyesülések vezető ifjai voltunk mi. Munkánk felette áll minden egyéb érdekösségen! Folyóiratunk eddig megjelent tizenhárom száma számol be terveinkről és végzett munkánkról. Egy előadás keretében nem lehet még felvázolni sem mindent. Az új életparancsot felismerve keressük az új élet követelményeit. Új szántást kezdtünk az erdélyi ősi rögökön. Küzdünk a magunk életének gondjával, de népünk gondját is keressük megismerni, hogy hordozzuk ezt is. Kevés biztatást, kevés, de annál jobban eső bátorítást kaptunk eddig. Annál több előítélettel és kicsinyességgel kell szembenéznünk.

Most, mikor a bemutatkozó estélyünkön a csiki magyar közönség előtt állunk, az Erdélyi Fiatalok meleg üdvözlését hozzuk s azt a kérelmet tolmácsoljuk, fogadjanak olyan szeretettel, amilyennel mi, erdélyi fiatalok, az erdélyi magyar sorsközösséget akarjuk szolgálni.

Tizenkilenc év előtt elmondott aranyigazságok, amelyek — sajnos — beteljesültek.

Boldog emlékü Simon Ádám vezértanító, aki annak idején élénk és eredményes munkásságot fejtett ki a tanítóság, érdekében az 1912. május 9-én Tölgyesen lefolyt tanítói gyűlésen hatalmas felolvasást tartott.

Ebből közöljük betű szerinti hűséggel az alábbi szemelvényt. Akkor, 19 évvel ezelőtt rémképnek vélhették Simon Ádám megállapításait hallgatói.

Sajnos, 19 év elmultával azok beteljesültek.

Ime, olvassátok:

Ha vidékünk, vagy vármegyénk mai viszonyait összehasonlítjuk a 15—20 év előtti állapotokkal, lehetetlen nem látni azt a nagy változást, mely vidékünkön és népünkön egyaránt végbe ment.

E nagy változást leginkább az arányosítási törvény végrehajtása és a vasut okozta.

Mig egyfelől örvendetes jelenség, hogy a kereskedelem, az ipar nagy lendületet vett, ipari vállalatok, gyárak, műhelyek keletkeznek s a földműves is kezd konzervatív, maradi gazdálkodási rendszerével felhagyni, addig másfelől igen szomorú és lesújtó az a változás, mely népünk általános vagyoni helyzete s erkölcsi és szellemi életében végbe ment. Lássuk, hogy mit mutat népünk nyereség és veszteség mérlege!

Az arányosítási törvény végrehajtásával a közvagyon, mely eddig a közterheket, minők a községi háztartás, kulturális és közhasznú intézkedések kiadásai, hordozta, — feloszlott s a birtokos lakosság tulajdonába ment át. Mit gondolunk, nyertek ez által a községi adminisztráció, az egyház, az iskola, a közrend, a közegészség s más közhasznú intézmények? Szerintem nem. Ott, ahol az arányosítási eljárás folyama alatt a községi közterhek kellő fedezetéről nem gondoskodtak, ezen terhek hordozása a lakosságra hárult. Eddig nem ismert, nem hordozott közterhek hárulnak a népre. Lesz bőven — sőt már van is — községi pótdó; lesz elhanyagolt község-ház, ronda középületek, iskolahiány, lehorgasztott orru községi jegyző, előljáró, tanító; lesznek elhanyagolt kulturális és közgazdasági állapotok, lesz siralmas közrend és közegészségi intézkedés. Lesz, sőt ez már gyakori eset, a katolikus iskolák fejlesztése és fentartása elleni izgatás s vágyakozás azok terhei alól való szabadulás iránt.

Az arányosítás következtében sokan szép vagyonhoz jutottak s így minden községben egy erős, rendezett viszonyok között élő gazdaság keletkezett, mely a birtok mivelésére, szép, erős háziállatok tenyésztésére nagyobb súlyt kezdett fektetni. Az ilyen család fennmaradása s vezető szerepe hosszú időre biztosítva van. Ez tagadhatatlanul haladást jelent, de ezek a lakosság alig 10—15%-át teszik ki. A tulnyomó részét kiforgatta vagyonából saját együgyűsége, könnyelműsége, a szennyes üzérkedés, a kapzsiság s a telhetetlen s eszközeiben nem válogató gazdagodási vágy. A nép tulnyomó része elvesztegette azt a közvagyon, mely eddig helyette a közterheket hordozta, mely őt a szükséges épület és tüzfával ellátta, mely barmainak ingyen legelőt nyújtott. Ez a közös vagyon századokon keresztül fenntartotta a gyengébbet, Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru

a szegényt s gyakran erőhöz, módhoz juttatta szorgalma folytán anélkül, hogy ez által másnak jogait sértette volna.

Ez nem így van ma s nem így lesz ezután. Lesz néhány vagyonos ember egy-egy községben s lesz ezer meg ezer vagyontalan, akit születésén kívül semmi sem köt községéhez.

Talán nem tuzok, ha azt állítom, hogy az arányosítási törvény végrehajtása a Székelyföldön igen szerencsétlen s nagy nemzetrontó munka volt.

Ma, midőn Gyergyószerte hatalmas kémények füstölögnek s az erdőirtás gőzerővel megy; ma, midőn a munkáskéz hallatlan magas napszámakat ér el s ez által kigazdálkodást válságba sodorta; ma, midőn a gyárak elég és olcsó hullafát adnak a lakosságnak, — úgy tetszik, hogy Gyergyóban általános a jólét. De nincs már messze az idő, midőn a gyárak bevégzik fenyegetéseink kiirtásának gyilkos munkáját, midőn a tőkepénzesek zsebrevágják a milliókat, midőn nem kapni elegendő munkát, nem lesz tüzifa, midőn ígás és növendék marháit a nép nem tudja a közlegelőre kicsapni, — csak akkor nyílnak ki szemünk, csak akkor ébredünk a sivár valóra. Akkor veheti s bizonyára veszi is a büszke székely nép kezébe a vándorbotot.

Az arányosítás következtében sokan könnyen s minden munka nélkül nem remélt vagyonhoz jutottak. A vagyonszerzés ezen könnyű módja sok helyen rontott a népen. Könnyelműen bántak a pénzzel, elszórtak a munkától, nagy igényekhez szoktak, a darócot felváltotta a bécsi rongy; az a székely, aki évenként egyszer-kétszer járt a vendéglőbe s aki ott magát idegennek találta s a boros pohártól másfél méternyi távolra ült, — most jól tud ferblizni, huszonegyezni, zeneszó s pezsgő mellett s romlott nők társaságában reggelig dőzsölni. Majd szomorú valóra ébrednek ezek, midőn elfogy a pénz, a pezsgő s a mámor szétfoszlik.

A vasut is százával szállította ide a különböző nemzetiségű munkásnépet, akik a vasutak építésénél s a gyáraknál kaptak alkalmazást. Ezek jókora része hazátlan és vallástalan gyűlévész nép, akinek nincs veszíteni valója s akikkel való érintkezés is rontott népünkön. A jó kereset, a magas munkabér lehetővé teszi a sok tivornyát, a közrend és közszend elleni kihágást, az ifjúság sértő, tiszteletlen, kihívó, szilaj modorát. E miatt megromlott a munkás és cseléd viszony is. A munkás és cseléd ma azon van, hogy minél kevesebbet dolgozzék, minél nagyobb kényelme legyen s mellékesek neki a gazda érdekei. A kocsis kiköti, hogy ő fát nem vág, csutakot nem hord, vasárnap délután honn nem ül; a leány nem ül olyan helyen, hol a tehenet is gondoznia kell s bicsu s más alkalmakra kimenőket biztosít magának. E mellett engedetlenek, tiszteletlenek, durvák, követelőzők a házi néppel szemben. Ma-holnap oda jutottunk, hogy jóra való férficselédet még lámpával sem lehet kapni.

De népünk romlását, a becsület, az érdem s az uri ember tekintélyének a köznép előtti hanyatlását, sárbatiprását nagyban előmozdították a gyakori választások is. Uri kortesek ereszkednek le a sárba, paroláznak közmegvetést ér-

demlő emberekkel; ők tanítják ki az egyszerű polgárt a lélekvásárra, az adott szó megszegésére, a törvény és rend lábbaltiprására, az ellenfél kigunyolására s állandó veszélyeztetésére. Papot, tanítót, előljárót félrelöknek, vagy elgázolnak ilyenkor. Fájó szívvel kell látnunk egy-egy választás romboló hatását, melyet talán sok évi becsületes munka sem bír kijavítani.

Ha összehasonlítjuk azon értelmi és gazdasági haladást, mely a jobb anyagi viszonyok folytán a nép egy csekély részén tapasztalható a nép általános gazdasági és morális süllyedésével, az eredmény elszomorító, a mérleg népünk rovására billen. Ha talán itt-ott van is kivétel, itt-ott sötét is a kép, melyet festettem, a legnagyobb részben fedi az igazságot minden állításom.

És népünk ezen szomorú helyzetében nyílik a hivatásos papnak és tanítónak a legszebb alkalom népművelői és tanítói feladatának megfelelni. Azért most kell a népre igazán ügyelni, melléje állani s őt a romlás, az anyagi és erkölcsi zülléstől visszatartani. Legyünk igaz szeretettel fajunk és népünk iránt s kövessünk el minden lehetőt az ő javára. Az iskolában végezzük odaadással, szeretettel, tőlünk kitelhető legjobb tudással munkánkat. Egy alkalmat se mulasszunk el anélkül, hogy a vallásosságot, a haza iránti szeretetet, azokhoz való ragaszkodást, érték való áldozatkészséget, törvénytiszteletet, becsületes munkaszeretetet, a mások javai és érdemei iránti tiszteletet ne csepegtessünk tanítványaink szívébe.

Csikvármegye törvényhatóságának 1931. évi tavaszi közgyűlése.

Csikvármegye tanácsa folyó évi március hó 26-án dr. László Dezső elnöklete mellett tartotta meg rendes tavaszi közgyűlését, a tanácsstagok nagy érdeklődése mellett.

Az 1931. évre a tanács ismét dr. László Dezsőt választotta elnöknek. Alelnökök lettek: dr. Precup Emil és dr. Török Ferenc. Késztörök: Vlad Izidor és Pálffy András. Verifikáló bizottsági tagoknak: Ince Domokos, dr. Nagy Jenő, Liebl Ede, Péter József és Pálffy András választották meg.

A vármegyei tanácsülés tárgyalta a megye múlt évi őszi ülésének megszavazott 1931. évi költségvetésének, a kolozsvári Comitatul local de revisiure által módosítás végett visszaidott ajánlatait. A megye költségvetése jelenleg 20.853.155 lej kiadással állítottott össze. A kolozsvári jóváhagyó hatóság ajánlotta, hogy az állami hozzájárulás címén előirányzott bevétel 15 százalékkal redukáltasson, vármegyénk az u. n. vármegyei alapok szétosztásából járó összeget, amit az államtól kap szesz, cukor stb. illeték címén, emelje fel 25 százalékkal.

A Comitatul nem hagyja jóvá és törölni rendeli a vármegye 1929. évi főlegéből előirányzott segélyeket, azon indoklással, hogy a költségvetési főlegéből csak beruházásokra fordítható. Ezek szerint törölni javasoltattak a következő Gyergyót érintő segélyek: a gyergyószentmiklósi tanonciskola 60 ezer leje, a gyergyószentmiklósi apácák részére 50 ezer leje, a csomafalvi róm. kath. templom 10 ezer leje, a gyergyószentmiklósi zsidó templom 20 ezer leje, magyar bábaképző létesítésére 50 ezer leje, a megyei tűzkárosultak részére felvett 350 ezer leje, a csikszeredei és gyergyói sportegyletek 20 ezer leje, a ditrói szegényház 7 ezer leje.

Megemlítjük, hogy a megyei felekezeti iskolák részére előirányzott 500 ezer leje, valamint a gazdasági kamara 100 ezer leje és csiki gazdasági egyesület részére felvett 50 ezer leje és a csikmegyei hadirokkantak segélyezésére előirányzott 60 ezer leje a költségvetés rendes kiadási tételeiben beállítva biztosítva vannak úgy, hogy ezen összegek felvételei nem kifogásoltattak.

A vármegyei tanács tárgyalva a fenti módosításokra vonatkozó felsőbbhatósági ajánlatokat, elhatározta, hogy az előirányzott segélyeket továbbra is fenntartja, mert azok olyan kulturális természetűek, amelyek a vármegye életében elengedhetetlen szükségességek. Éppen ezért a vármegye 1931. évi költségvetésében

tését minden változtatás nélkül ismét megszavazta.

Tárgyaltatott a Tölgyes—békási ut ügye, amelyben a tanács elfogadta azon javaslatot, hogy ezen utszakasz községi úttá visszaminősítessen.

Pitner Árpád alispán javaslatot tesz a vármegyei autók eladása iránt. Miután az autó fenntartása 100 ezer lejjel többé kerül, mint a taxi-autók használata, a tanács elhatározza a megyei autó eladását.

Az őszi megyei tanácsülés által kiküldött bizottság iskola és óvoda ügyben készített javaslatának tárgyalása következett. A javaslat konkrét adatokra támaszkodó komoly munka. Bemutatja, hogy a rendkívül nehéz gazdasági körülmények közé jutott Csikvármegyét az egész ország területén legváltáságosabban érinti a túlságos iskolásítás politikája. Csikvármegye 60 községében 63 óvoda felállítási és fenntartási költségével terhelték meg községeinket. — Ebben a tárgyban kidolgozott javaslat kéri, hogy egy inspektor delegáltasson Csikvármegyébe a helyzet megvizsgálására. Ahol nem szükséges, ott építtessenek le a községek költségvetését

megnyomorító óvodák, ahol szükség van erre, ott az állam nyújtson támogatást az illető községeknek, mert a vármegye népe olyan kritikus gazdasági helyzetbe és szegénységbe jutott, hogy nem tudja fenntartani saját erejéből ezeket az iskolákat.

Dr. Pitner Árpád alispán javaslatot terjesztett elő a kisebbségi nyelvnek a közigazgatásban való használata tárgyában. Rámutatott arra, hogy addig is, amíg törvényhozási uton rendeződik a nyelvkérdés, a közigazgatás céljának érdekében elkerülhetetlen a kisebbségi nyelv párhuzamos használatának engedélyezése. Javaslata elfogadtatott.

Az utakról szóló jelentés leszögezi, hogy az utjaink az állami utakkal szemben jóknak mondhatók, amit mi is készséggel elismerünk.

Az állategészségről szóló része a jelentésnek megállapítja, hogy állattenyésztésünk meg lehetőségen hátramaradt. A mezőgazdasági kamara munkájától e téren sokat kell várunk.

Végül az alispáni jelentés megemlékszik a hatóságokkal való viszonyról, amely mindenfelé a legszívélyesebb.

Hivatása teljesítése közben

karját törte E. Deér Kálmán tűzoltóparancsnok.

Az elmúlt szombatra virradólag fél három órakor eddig ismeretlen okból kigyulladt a főtéri Vákár-ház tetőszerkezete.

Derék tűzoltógárdánk, élén kiváló parancsnokával, E. Deér Kálmán bankigazgatóval percek alatt a tűz színhelyére sietett s működésbe hozta a motoros fecskendőt.

Pillanatok alatt lángolt az egész tetőzet, a tűzoltóság feladata tehát az volt, hogy a tüzet lokalizálja, nehogy áttérjedjen az a Vákár házzal egybeépült épületekre.

E. Deér Kálmán parancsnok az emeleti folyosó konyha előtti részén állott s innen irányította az oltási munkálatokat.

Feje felett a folyosó hosszában huzódó mennyezet már égett s minden egyes tűzoltó emberfeletti munkával igyekezett megmenteni, amit lehet.

Izgalmas percek után egyik tűzoltó észre vette, hogy a mennyezet megingott s hangos kiáltással adta ezt társai tudtára.

Ugyanebben a pillanatban beugrott a konyhaajtón. Deér parancsnok a mennyezetre tekintve, ugyancsak hátra ugrott, hogy az életveszélytől magát megmentse.

A másik pillanatban a mennyezet menydörgésszerű robajjal beszakadt.

Megkezdődtek az adófelebbezések.

Március 25-én megkezdődtek Csikvármegyében az adófelebbezések. Mi sem bizonyítja jobban Csikvármegye népének kétségbeesését és elképzelhetetlen nyomorúságát, mint az, hogy az adófelebbezések ezrei érkeztek be a felebbezési bizottság elé.

A felebbezések előreláthatólag csaknem minden esetben elutasítatnak. A bizottság az 1931. évi február 26-iki adókievetésekről szóló törvény intézkedései szerint jár el, amelynek szelleme semmi lehetőséget nem enged az adó leszállítására.

Ez a törvény kategorikusan kimondja, hogy mindazoknak, akiknek adóalapja a 30 ezer lejt nem haladja meg, az adója mult esztendőben két évre vettetett ki, így tehát ezeknek felebbezései figyelembe se vehetők. A kisiparoság, amelynek jelenleg semmi munkája nincs, ezen az alapon tehát nem számíthat semmi adóelengedésre.

Mindazoknak, akiknek adóalapja a 30 ezer lejt meghaladja, joguk van felebbezésre, azonban bizonyítaniuk kell a helyzetükben beállott változást. A kívánt változást legjobban a nyomorúság és munkanélküliség bizonyítja, amelyet ha az adófelebbezési bizottság nem lát, akkor ez természetesen alig bizonyítható a fél által. Így tehát arra van kilátás, hogy ezen esetekben sem lehet adóelengedésre számítani.

A tűzoltók azt hitték ekkor, hogy szeretett parancsnokuk a romok alá került és sietve indultak keresésére.

Deér parancsnokot a lépcsőházban találták meg összezuzott tagokkal, eltört csuklóval. Amikor ugyanis a fenyegető veszedelem láttán hátra ugrott, szerencsétlenségére a lépcsőfeljáratra lépett s a vizes padlón megcsuszva, a lépcsőkön lezuhant. Valószínűleg esésekor bicsaklott teste alá bal karja s ezáltal szenvedett törést.

Örömmel közölhetjük ma már, hogy állapota öröndetesen javul s nemsokára elhagyhatja az ágyat.

A tüzet sikerült megfékezni s így más épületben kár nem esett.

Szerencsése a tulajdonosnak, hogy háza egyik legnagyobb s megbízhatóságáról és emberséges kártérítéséről közismert intézetnél volt biztosítva, amely valószínűleg a kárt teljes összegében megtéríti.

Egyben részvétellel vagyunk Karácsony Zsuzsanna tanár iránt, akinek majdnem összes fehérneműje a lángok martalékául esett a padlason, hová az előző napon száradás céljából terítették fel.

A kivetett adók ezek szerint megtartatnak. Csikmegye népe ennek következtében olyan nyomorúságba jut, amit talán sohasem ért és azt gondoljuk, hogy itt kevés lesz, aki a kivetett adókat meg is fizesse.

Elhiheted, ha akarod ...!

A népszámlálási biztosoknak munkájukért ígért hatszáz lejeke Gyergyóban husvéti meglepetésül fizetik ki.

A vasutat igazgató tábornok példáján felbuzdulva, a pénzügyminiszter körrendeletet intézett az adóhivatalokhoz, hogy április 1-től az adókat csak azoktól fogadják el, akik hibátlanul beszélik a román nyelvet.

Az interimár bizottság külön kérést adott be a belügyminiszterhez, melyben az új tanácsválasztás mielőbbi elrendelését kéri.

Mihelyt a nagy kölcsön megérkezik, azonnal folyósítják a tisztviselők és nyugdíjasok hónapok óta fizetetlen illetékeit.

A szeszbanditák ellen lefolytatott vizsgálat iratait azért kérték be a minisztériumba, nehogy a bűnügy illetéktelenek kezén sikkadjon el.

Megbízható értesülésünk szerint a telefondíjakat nem emelik fel.

Hold öfelsége rádió értesíti azokat, akik fogatkozását átaludták, hogy egy hét múlva újra elfogy.

Tisztujítás a Kereskedői Körben.

A harmincekilenc éve fennálló Gyergyó-szentmiklósi Kereskedői Kör vasárnap tartotta meg rendes közgyűlését.

A közgyűlés tárgysorozatán Madaras István titkár tartalmas évi jelentése keltett élénk tetszés a pénztárnok jelentésével együtt s a kör többségének két határozata érdemelt figyelmet.

Egyik ezek közül egyhangú kimondása annak, hogy a Kör mint ilyen az italmérési engedélyt visszaadja, mert

az évi kétfőezer lej haszon után harminchat-ezer lej adóval rótták meg,

a másik, ugyancsak egyhangulag létrejött határozat az hogy, május elsején olcsóbb helyiségbe költözik át, mert évi 56 ezer lej házbért nem bír fizetni.

A házbér maximumát ez a határozat évi 30 ezer lejben állapította meg.

A közgyűlés végén megválasztották igazgatósági tagoknak a következőket: Barabássy József erdőmérnök, Bajna Imre kereskedő, E. Deér Kálmán bankigazgató, dr. Ferenczy Balázs ügyvéd, Lázár József, Lázár Kálmán, Málnássy József kereskedők, Păcurariu János alpolgármester dr. Szenkovits Lajos kereskedő, Zárug Aladár, Zárug István kereskedők.

A felügyelőbizottság tagjai lettek: Bajna András banktisztviselő, Gál János (elnök) gyógyszerész, Kertész István, Málnássy Elek, Páll Vencel és Vákár László kereskedők.

Az igazgatósági tagnak megválasztott E. Deér Kálmán helyébe új tag választandó, amelynyiben Deér bankigazgató az egyesület örökös diszelnöke.

Az igazgatóság az új tisztikart alábbiak személyében választotta meg: elnök Zárug Aladár, titkár Bajna András, gazda Kertész István, ügyész dr. Bartos Gyula, pénztáros Cziffra Ferenc, könyvtárnok Wollman Oszkár.

Az elmúlt hét eseményei.

Belföld.

Nagyszabású diáktüntetés volt ismét Bukarestben, amelynek során úgy a diákok, mint a rendőrök közül számosan sebesültek meg.

Az aggszűkek és agglegények megadóztatásáról nyújtott be törvényjavaslatot a parlamentben egyik regáti képviselő.

Popovici pénzügyminiszter hosszabb szabadságra megy, amelyről a kormány lemondásáig nem tér vissza. A nemzeti koncentrációs kormány megalakulása — melyért Titulescu fáradozott — egyre több nehézségbe ütközik. A külföldön tartózkodó Maniu kijelentette, hogy pártja egy ilyen alakulatban nem vehet részt.

A Nemzeti Bankhoz beosztott francia pénzügyi szakértő megállapítása szerint az ország gazdasági helyzete állandóan romlik és a költségvetési egyensúly nagyon is kétségessé vált. A kormánynak mindent el kell követnie a kiadások csökkentésére és a bevételek fokozására.

A gyufamonopólium kihasználására alakult vállalat első évi mérlege 150 millió lej veszteséget mutatott ki.

A Nemzeti Bank igazgatói azzal a kéréssel állítottak be Anghelescu bankkormányzóhoz, hogy jelenlegi hetvenezer lejes havi fizetésüket emeljék fel havi százezer lejre. A kormányzó a gyalázatos szemérmelenség hallatára felháborodva utasította ki szobájából igazgatóit.

Harminc kiló dinamit tűnt el Temesvár és Lugos között a gyorstehervonatról, amelyet a temesvári pionerszárad adott fel a lugosi gyalogezred címére.

A vaspárda vezérkarát a törvényszék után az ilfovi ítélőtábla is felmentette. Zelea Codreanu vezért diadalmenetben kísérték vissza a vacaresti fegyházba, ahol azonnal szabadlábra helyezték.

A képviselők és szenátorok fizetését a kormány előre kiutalta októberig. Jól sejtjük, ha e nemeslelkű cselekedetben a kormány közeli bukására gondolunk.

Végre bevezetik nálunk is május elsejével a középeurópai időszámítást, amely tudvalevőleg egy órával hátrább van jelenlegi időszámításunknál.

Külföld.

A német-osztrák vámegegyezmény — francia lapok rémlátása szerint — titkos katonai záradékot is tartalmaz. Eszerint az egyezmény a két ország haderőinek együttműködését állapítja meg, a két vezérkart jóformán egyesíti s éle Lengyelország, Csehszlovákia és Jugoszlávia ellen irányul. Egy angol lap tudósítása szerint Németország a leszerelési világkonferencia összeülése előtt fel akarja vetni a keleti határok revíziójának kérdését.

Orkászserü hóvihár dühöngött az amerikai Coloradoban és vidékén s 37 embert pusztított el.

Ottó királyfi legközelebb európai körutra indul s Magyarországot is meglátogatja.

Borzalmas földrengés pusztított Nicaragua délamerikai állam fővárosában, Managuában. A földrengés után tűz ütött ki a városban, amely — a vízvezeték tönkremenése következtében — irtózatossá pusztítást végzett. A halottak száma eddig kétezeröttszáz. Elpusztultak a katasztrófánál az olasz és angol követek is.

A német birodalom területén kezdetét vette a kommunista agitáció főfészekének kinyomozása. Breslauban titkos bombagyárat lepleztek le, Thuringiában pedig jól felszerelt fegyver és munició raktárt találtak a kommunista vezetők pincéiben.

Franciaország csatlakozni akar a német-osztrák vámegegyezményhez. Párisban egyre kevesebb azoknak a száma, akik a német-osztrák vámegegyezményt a békeszerződéssel ellentétben levőnek tekintik, másrészt az a körülmény befolyásolja nagyban a francia politikai köröket, hogy Olaszország, minden valószínűség szerint, csatlakozni fog a vámegegyezményhez, hogy el ne veszítse a német és osztrák piacot.

Miklós román herceg Budapestre utazott, hogy ott részt vegyen a husvéti ünnepek alkalomával rendezendő autóversenyen.

Felakasztotta magát Kassán Martinek dr. katonaoorvos, akit katonaszabadításért letartóztattak.

Otvenegy nyelven beszél egy angol lelkész, Henry Kent, aki most ünnepelte 50 éves papi jubileumát.

Meghívó.

Az Országos Magyar Párt csikmegyei szervezete folyó év április 13-án d. u. fél 3 órakor Csikszerezében a közbirtokosság székházában évi rendes közgyűlést tart, melyre az Országos Magyar Párt központi elnökségét, parlamenti képviselőit és szenátorait, a megyei szervezet intézőbizottságának tagjait, valamint a községi szervezetek elnökeit és megválasztott kiküldötteit tisztelettel meghívom. A közgyűlés nyilvános, melyen minden párttag megjelenhet.

Tárgysorozat:

A megye szenátorainak és képviselőinek közérdekű ügyekről tájékoztató felkérő felhívásai.

Elnöki előterjesztések: az iskolaügy, agrársérelmek, adóterhek, általános eladósodás és hitelkérdés, nyugdíjügyek, közbirtokosságok terhei, vasuti alkalmazottak sorozatos elbocsátása és a hadirokkantak sérelmei tárgyában.

A megyei intézőbizottságnak az április 7-én tartandó üléséről esetleges javaslatai.

Titkári jelentés és számvizsgáló bizottság jelentése.

Esetleges indítványok, melyek a közgyűlés előtt legalább 3 nappal az elnökséghez írásban benyújtatnak.

Csikszere, 1931. márc. 30.

Pál Gábor dr.

a Magyar Párt megyei elnöke.

* **Értesítés.** A Gyergyói Bank és Takarékpénztár közli betéteseivel, hogy f. évi április 1-től a betéti kamatokat 2% (kettő százalékkal) leszállította.

Az igazgatóság.

HIREK.

— **Hymen.** Köllő Károly dírtói birtokos leányát, Máriát eljegyezte Csathó Imre Tölgyesről. Gratulálunk!

— **Megsemmisítették a tanácsválasztás eredményét.** Az októberben megtartott városi tanácsválasztás eredménye ellen a megyei bizottságtól a kolozsvári helyi felügyelő bizottsághoz felebezett a választáson elbukott nemzetiparasztpárt. Ez a felügyelőbizottság most ki-mondta, hogy a választás eredményét megsemmisíti, minthogy a leadott szavazatokból tizenegy érvénytelen volt. Az interimár bizottság tehát tovább vezeti a városi ügyeket. Hát tölünk vezetheti Isten segédelmével. Ami a város-hoz köti még a polgárságot, az csak a villany és az adófizetés. S ha erre sem lesz pénzünk, legfennebb a fuvószenekar törődik a várossal, ha kedve szottyan a nagyteremben próbát tartani Beethoven gyászindulójából.

— **A Szociális Misszió-Társulat** a szokásos keddi teaestélyeit husvét harmadnapján újra megkezdi. Felkérjük azon hölgyeket és urakat, akiknek szöttekruhájuk van, hogy ezen nagyszabású tea-estélyen abban megjelenni szíveskedjenek. A vezetőség.

Halálozás. Bencze István kerek 22 éves korában elsején elhalt.

— **Érdekes égitünemény** ben volt alkalmunk gyönyörködni esütörtökön este. Fél kilenckor kezdődött a holdfogyatkozás. Háromnegyed tizre már majdnem az egész hold vörös, fényfátyolban uszott. A holdfogyatkozást sokan figyelték az utcákon.

— **Köszönetnyilvánítás.** A helybeli derék Önkéntes-tűzoltóságnak, államrendőrségnek, lieumnak és jóembereknek, kik házunk tetőzetének égésénél oltásban és mentésben segítségünkre voltak, ezúttal fejezzük ki hálás köszönetünket. Özv. Vákár Lászlóné és családja.

— **Az ipari áramot fogyasztókat** értesíti a villanytelep vezetősége, hogy ezentul ipari áram vasárnap és ünnepnapok kivételével délután 2—6 óráig lesz.

— **A román Nemzeti Bank** a hivatalos váltóleszámitolási kamatlábat kilenc százalékról nyolcra szállította le. Így is még mindig a miénk Európa egyik legmagasabb bankrátája.

— **A Legény Egylet vezetősége** ez uton mond hálás köszönetet azon alapító és pártoló tagjainak, akik a futball szakosztálya céljaira adományoztak.

— **A remetei szöttebál** műsorán annyi változtatás történt, hogy Puskás Antal és Magda nagybátyjuk váratlan elhalálása miatt lemondták szerepeiket. Helyettük a műkedvelő gárda két legjobbja vállalt szereplést.

— **A C. F. R. leszállította 500 lejre** a vagonrendelési kauciót az őstermelők részére, kivéve a szeptember, október, november és december hónapokat, amikor is a kérdéses kaució 1000 lej.

— **Fakereskedők és fatermelők** tudomására hozzuk, hogy folyó év április hó 7-én a marosvásárhelyi városháza dísztermében az „Oficiul Central de Licitații” árlejtést fog tartani az állami hivatalok tűzifa szükségletének a fedezésére.

— **Perselylopás.** A szentmiklósi róm. kath. templom négy perselyét ismeretlen tettes feltörte s tartalmát elrabolta. Az ötödik perselyt fel nem törhették, magával vitte. Évek óta folyik a perselyfosztogatás azonos kivitelben s a rendőrség teljesen bizonyosra veszi, hogy ugyanaz az egyén követte el a sorozatos perselynyításokat.

* **Értesítés. Gyümölcsfák** u. m. alma, körte, szilva, meggy, tarkalevelű juhar, Prunus triloba és veteménymagvak ápr. 1-től kaphatók. **Magas és törperőzsák,** konyhakerti és virágpalánták április 15-től a legolcsóbb napi áron kaphatók

Patka József

kertészetében

Gheorgheni

3—2

(Járványkórház mellett).

* Válogatott leghorn tenyésztojást és napos csibét azonnal szállítunk.

LEGHORN FARM

Kocsis A. és Fiai

BRASSÓ.

Az Urania mozgó hirei.

5-én és 6-án, husvét első és másodnapján d. u. 6 és este 9 órai előadásban

Monte Carlo

szenzációs sikerű, látványos pazar fimoperett megy. Közönségünknek ismét alkalma lesz gyönyörködni Jeanette Mac Donald, a „Királynő férje” primadonnájának ragyagó szépségében, csengő hangjában s abszolútértékű művészetében, melyek együttesen a hangos filmsztárok közt is kivételes helyet biztosítanak a művésznőnek. Maga a film tele szépséggel, ragyogással, melyek keretében zajlik le a bájos és lenyűgöző cselekmény s mindenek fölött a kisérő zene akusztikai pompája, mely most már a film értékét a csucsig fokozza.

Jön:

Fiatalsasok.

Háborus film. A „Repülő flotta” testvérfilmje.

Gyergyói sport.

Szezonnyitó futbal mérkőzés lesz ápr. 5-én d. u. 3 órakor az F. T. C. és az ujonan alakult „Colping” (Róm. Kath. Legényegylet) csapatok között. A csapatok felállítása a következő:

F. T. C.: Török Ince—Gurdean, Kertész—Jánossy, Magyar, Torjai—Vargancsik I., Berliner, Blénassy, Vargancsik II., Keresó.

„Colping”: Puskás A.—Jánossy B., Bogdán I.—Selyem B., György J., Biró K.,—Polgár I., Köllő V., Keresó S., Hegyessy J., Dobribán A.

Reméljük, hogy ezen az élvezetesnek ígérkező mérkőzésen minél többen meg fognak jenni.

Rossz idő esetén a meccset a következő vasárnap fogják lejátszani.

Sz.: 864/1930.

Hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy a városi ingatlanok bérbeadása 1931. április 1-től 1932. április 1-ig terjedő időre 1931. április 15-én fog nyilvános árlejtésen a gheorghenii városházán d. e. 10 órakor megtartatni s azok a legtöbbet ígérőknek bérbeadatni.

Gheorgheni, la 31 Martie 1931.

Az Interimare bizottság.

Értesítés.

Kelmefestés.

Van szerencsém Gyergyó n. é. közönségét értesíteni, hogy Gyergyószentmiklóson, Selyem-utca 35. szám alatt nagyszabású

Kelmefestő

Intézetet

rendeztem be, hol a legkényesebb igényeknek is megfelelő munkák eszközöltnének.

Szíves pártfogást kér

kiváló tisztelettel:

ALMÁSI ISTVÁN,

4—2

kelmefestő.

Vágott és cserepes virágok, vetőmagvak legolcsóbb bevásárlási helye

Floraria NARCIS virágüzlet

Gheorgheni—Gyergyószentmiklóson Főter 10. (Kahan-nyomda mellett.)

Ugyanitt készülnek a legválasztékosabb izléssel alkalmi csokrok, díszkosarak, koszorúk; asztal, terem és templomdíszítések s minden, a kertészet és virágkötészet körébe tartozó munkák.

Vidékre is gyorsan és a legpontosabban kiszolgálva, szíves pártfogást kérünk.